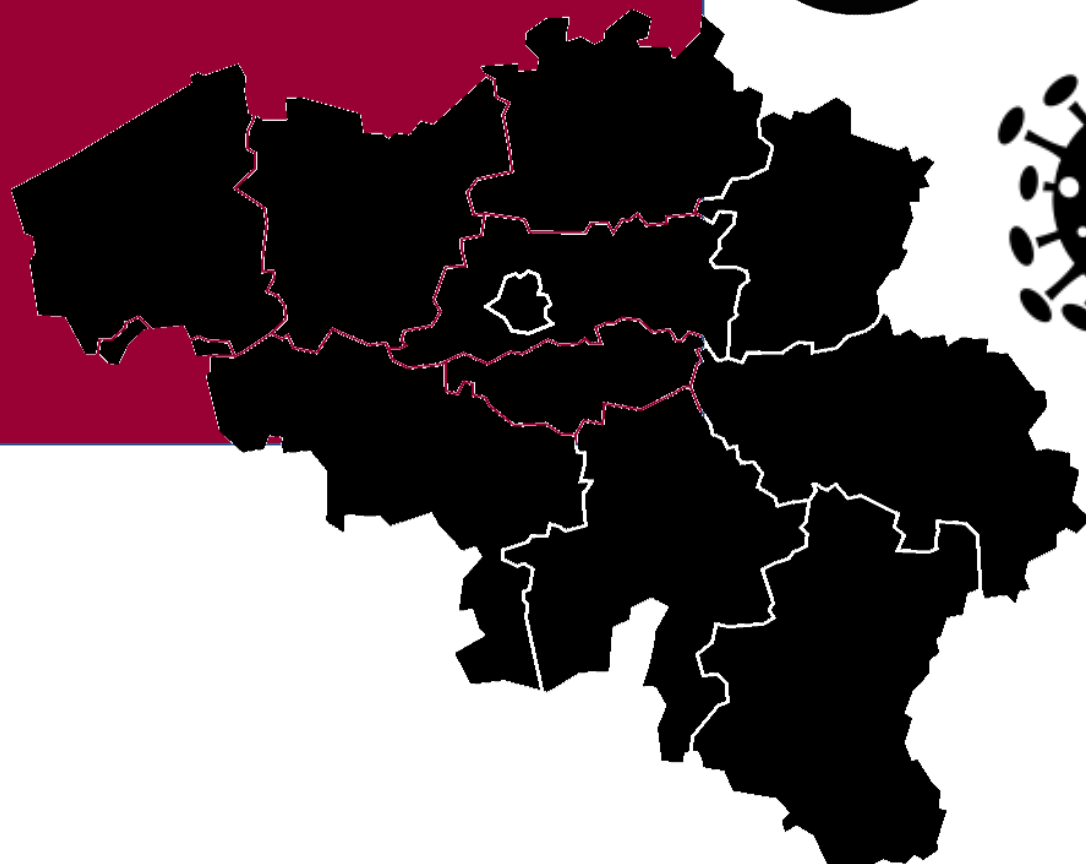

Criminaliteitspatronen tijdens de COVID-19 pandemie in België: Een criminaliteits-beeldanalyse van 2020

Janneke Schokkenbroek
Prof. Koen Ponnet
Prof. Wim Hardyns
Universiteit Gent

GHENT
UNIVERSITY

imec-mict-ugent

COVID-19 in België in 2020

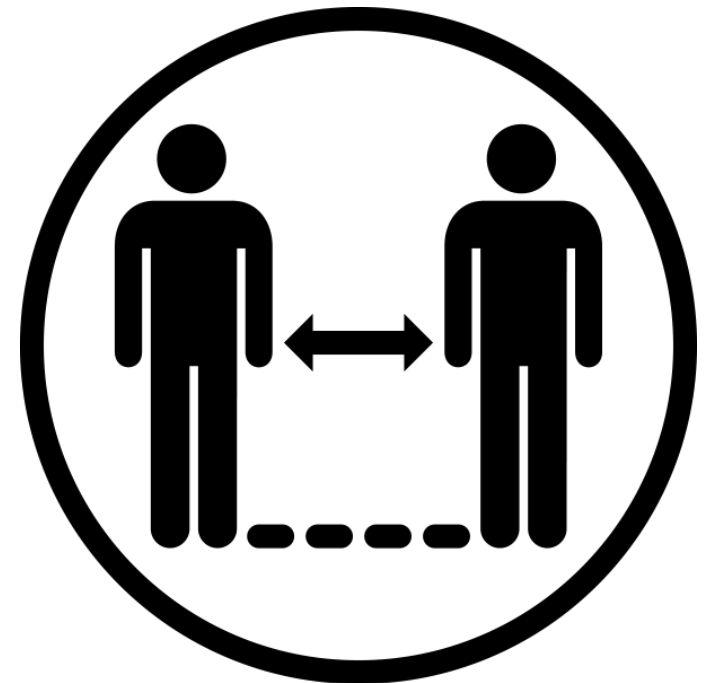

- 3 februari 2020: eerste bevestigde corona infectie
 - Vanaf 1 maart 2020: sterke toename cases
 - 11 maart 2020: eerste overlijden door COVID-19
-
- 18 maart 2020: lockdown maatregelen ingesteld
 - Mei 2020: sterke afname cases
 - 8 juni 2020: exit-strategie: heropening van winkels en horeca
-
- Einde zomer 2020: sterke toename cases
 - 1 november 2020: nieuwe lockdown

Lockdown in België

Eerste lockdown (maart 2020):

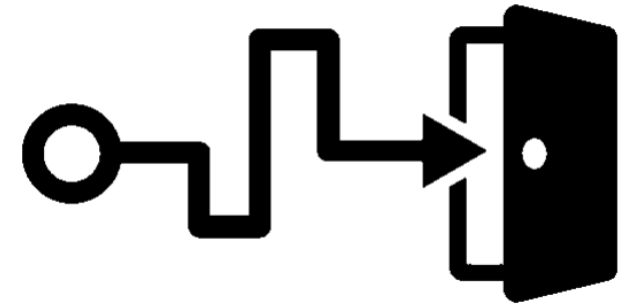
- Sluiting winkels (behalve supermarkten en drogisterijen) en horeca
- 'Social distancing', 1.5 meter afstand houden
- Thuiswerken de norm
- Niet-essentiële verplaatsingen verboden
- Sluiting landsgrenzen
- Sociale bubbel van één persoon
- Scholen gesloten, kinderen krijgen online onderwijs

Lockdown in België

Versoepelingen (mei/juni 2020):

- Sociale bubbel uitgebreid naar 4 personen vanaf 10 mei
- Winkels heropenen vanaf 11 mei
- Kappers en salons heropenen vanaf 18 mei
- 8 juni:
 - Horeca heropent
 - Sociale bubbel uitgebreid naar 10 personen
 - Fitnesscentra weer open en uitstapjes binnen België toegestaan
- Landsgrenzen openen officieel per 15 juni
- Reizen met kleurcodes vanaf 8 juli
- Mondmaskerplicht in stadscentra en indoors
- Thuiswerken niet langer de norm

EXIT STRATEGY

Lockdown in België

Nieuwe verstrengingen (augustus/september/oktober 2020):

- Sociale bubbel wordt teruggeschroefd naar vijf personen
- Scholen zijn open, maar buitenschoolse activiteiten zijn afgelast
- Thuiswerken opnieuw de norm
- Horeca sluit per 19 oktober, sport en cultuursector blijft open maar met verstrengde maatregelen
- Amateursport opgeschort per 23 oktober
- Alle cultuurhuizen, sportcentra, niet-essentiële winkels en contactberoepen sluiten per 30 oktober
- 1 november 2020: ***nieuwe lockdown***

Criminaliteit in België

Lockdown maatregelen hebben sterke impact op ons dagelijks leven en onze gedragspatronen.

Zo ook op criminaliteit!

DeMorgen.

Police warn of cyber-crime in time of coronavirus

Wednesday, 25 March 2020

Misdaad

Criminaliteit daalt met 30 procent dankzij corona

Nieuws

Regio

Sport

Goesting

Billie

Mijn Belang

© ISOPIX

Corona schudt criminaliteitscijfers door elkaar

Criminaliteit in België

In deze presentatie zullen we ingaan op criminaliteitscijfers van **januari t/m september 2020** en zullen we een vergelijking maken met eerdere jaren (2015-2019). De data werden verkregen van de Federale Politie België.

In totaal daalde criminaliteit in de eerste helft van 2020 met **18%** vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder in 2019.

De impact van de pandemie is echter verschillend per **criminaliteitstype**. Specifiek bespreken we in deze presentatie de volgende typen:

- Geweld in de publieke ruimte
- Voertuigendiefstal
- Diefstal (bv. zakkenrollerij, handtasroof)
- Inbraak
- Huiselijk geweld
- Drugs-gerelateerde misdrijven
- Cybercrime

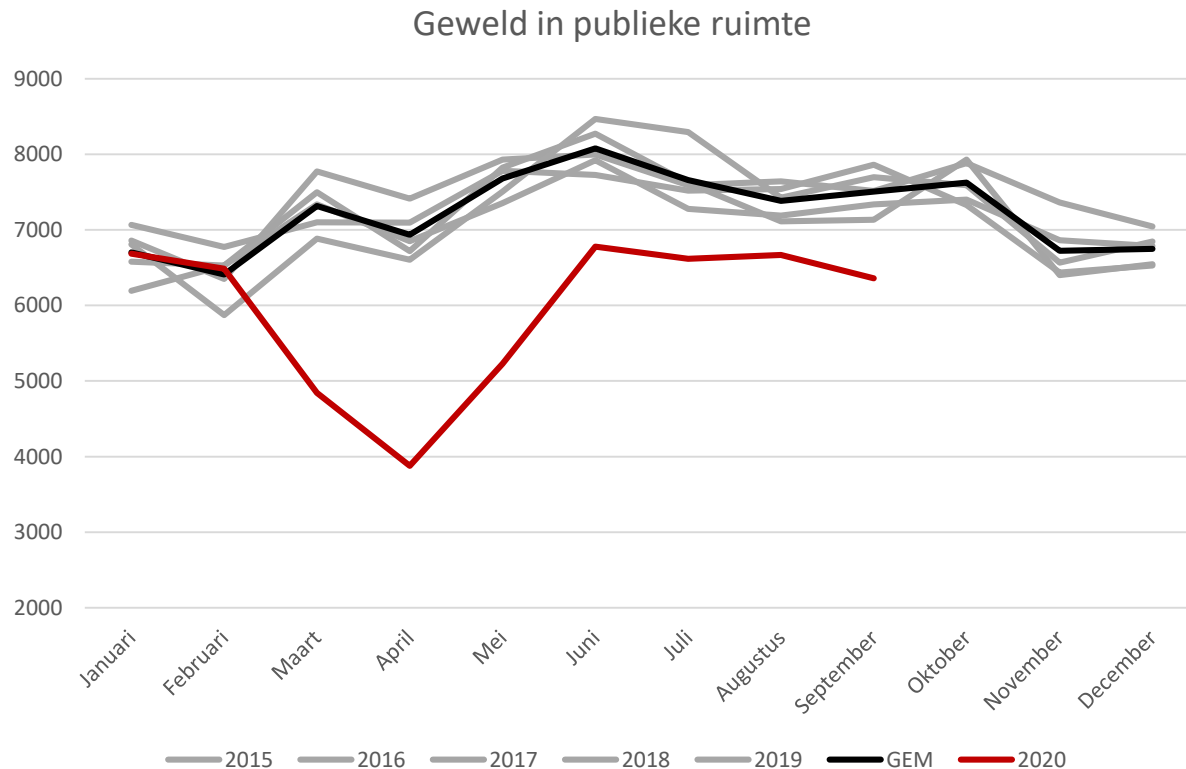
Criminaliteit in België

- **Geweld in de publieke ruimte**
- Voertuigendiefstal
- Diefstal (bv. zakkenrollerij, handtasroof)
- Inbraak
- Huiselijk geweld
- Drugs-gerelateerde misdrijven
- Cybercrime

Geweld in de publieke ruimte

Geweld in de publieke ruimte behelst elke vorm van (fysiek, seksueel, psychisch) geweld dat plaatsvond op een **openbare** of **publiek toegankelijke plaats** zoals het openbaar vervoer of openbare weg

- Waar cijfers in de eerste maanden van 2020 nog gelijk opgaan met het gemiddelde van eerdere jaren, is een **zeer sterke daling** waar te nemen na de invoering van lockdownmaatregelen
- Cijfers **stijgen** weer bij de versoepelingen, maar komen niet nauw in de buurt van cijfers van eerdere jaren

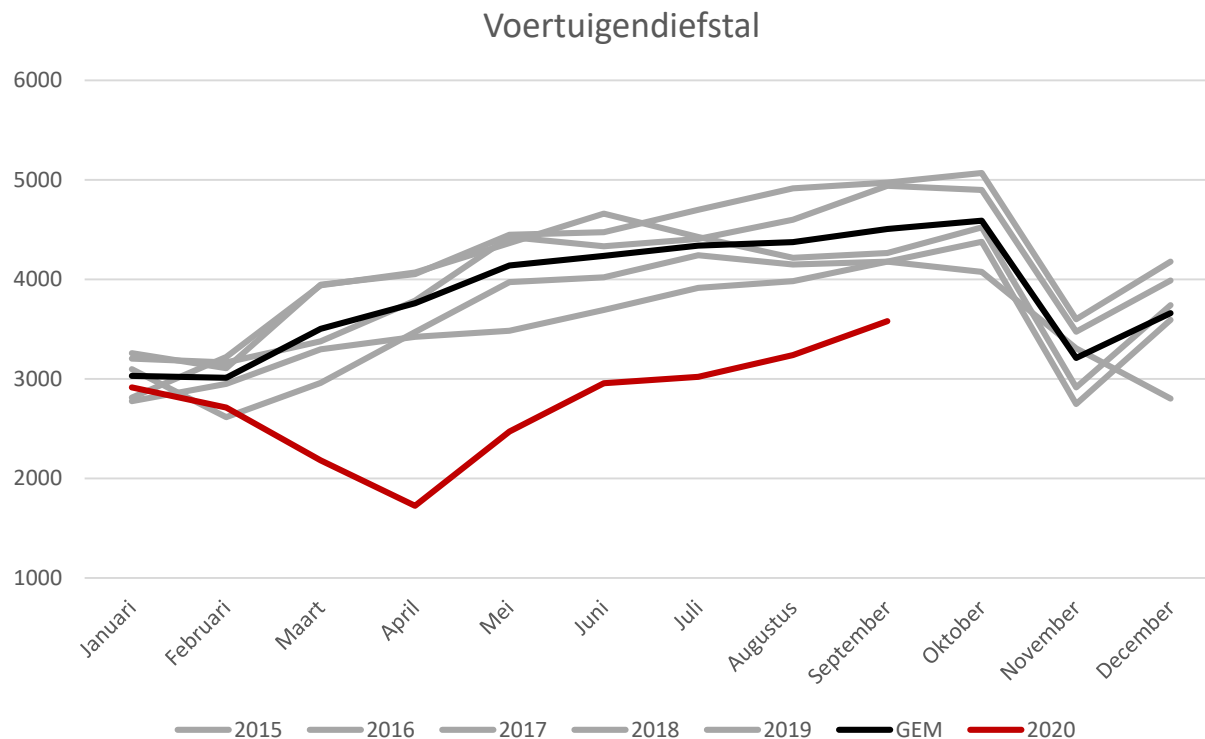
Criminaliteit in België

- Geweld in de publieke ruimte
- **Voertuigendiefstal**
- Diefstal (bv. zakkenrollerij, handtasroof)
- Inbraak
- Huiselijk geweld
- Drugs-gerelateerde misdrijven
- Cybercrime

Voertuigendiefstal

Voertuigendiefstal behelst elke vorm van diefstal van of aan een voertuig (bv. auto, brommer, fiets), alsook garagediefstal

- Ook hier is een **zeer sterke daling** waar te nemen na de invoering van lockdownmaatregelen
- Cijfers **stijgen** weer bij de versoepelingen, maar komen niet nauw in de buurt van cijfers van eerdere jaren

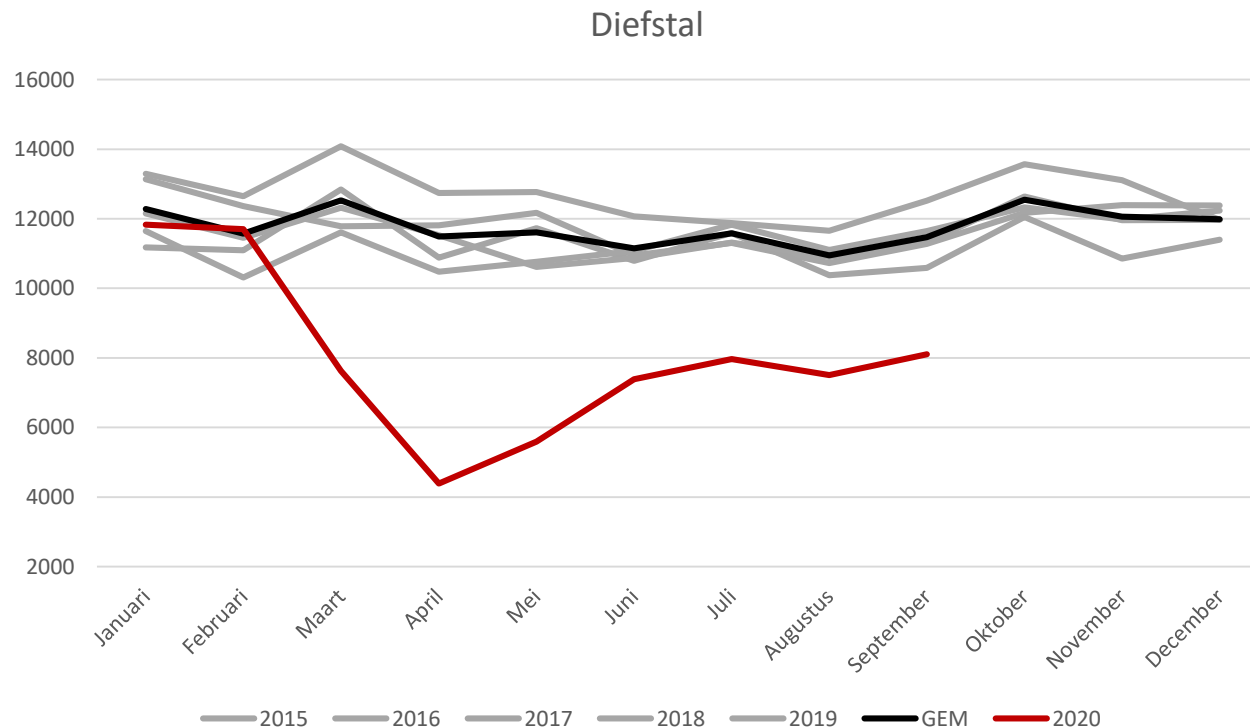
Criminaliteit in België

- Geweld in de publieke ruimte
- Voertuigendiefstal
- **Diefstal (bv. zakkenrollerij, handtasroof)**
- Inbraak
- Huiselijk geweld
- Drugs-gerelateerde misdrijven
- Cybercrime

Diefstal

Onder 'diefstal' vallen diverse vormen van diefstal, zoals gewapende diefstal, zakkenrollerij en winkeldiefstal

- Ook hier is een **zeer sterke daling** waar te nemen na de invoering van lockdownmaatregelen
- Cijfers **stijgen** weer bij de versoepelingen, maar komen niet in de buurt van cijfers van eerdere jaren
- Het gaat hier om samengestelde cijfers, bij **ladingdiefstal** zien we wel een stijging voorbij het gemiddelde na versoepelingen

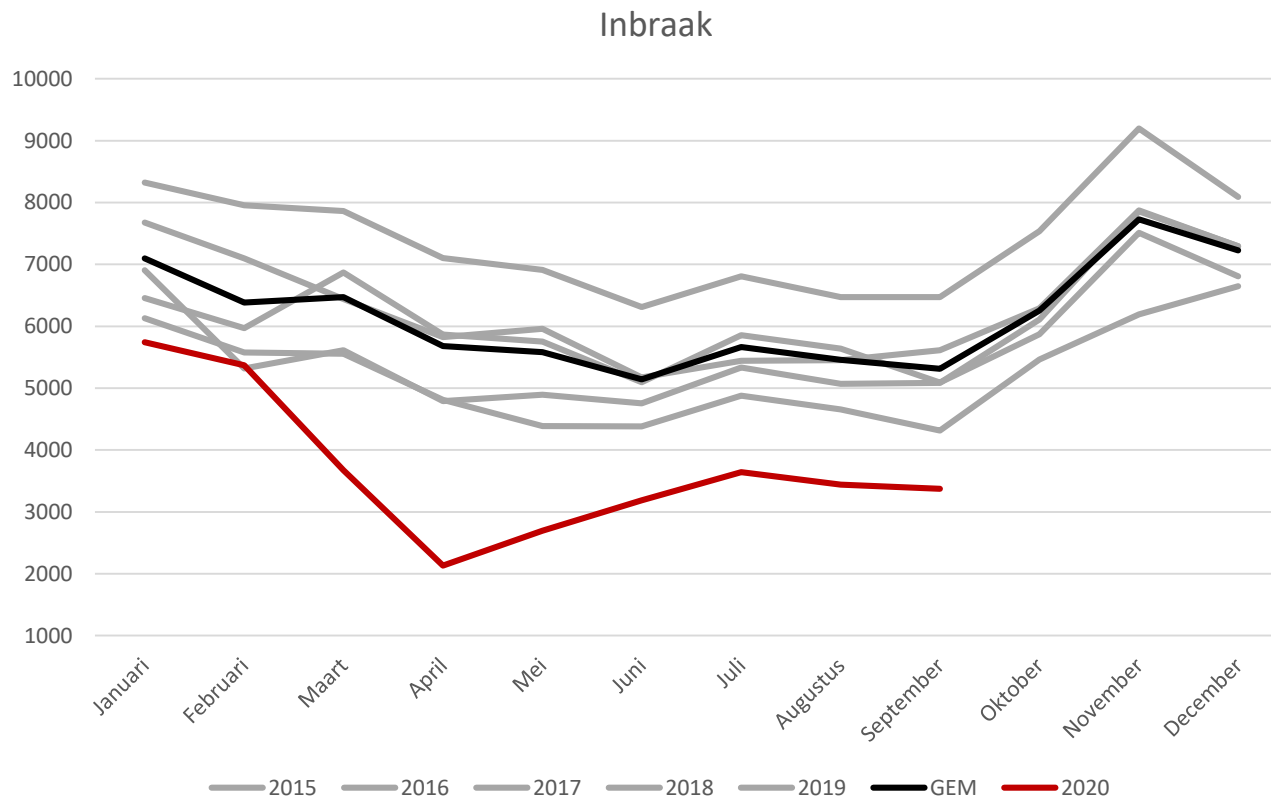
Criminaliteit in België

- Geweld in de publieke ruimte
- Voertuigendiefstal
- Diefstal (bv. zakkenrollerij, handtasroof)
- **Inbraak**
- Huiselijk geweld
- Drugs-gerelateerde misdrijven
- Cybercrime

Inbraak

Inbraak betreft o.a. woninginbraak, inbraak in gebouw en ramkraak.

- Ook hier is een **sterke daling** waar te nemen na de invoering van lockdownmaatregelen
- Cijfers **stijgen** weer bij de versoepelingen, maar komen niet nauw in de buurt van cijfers van eerdere jaren

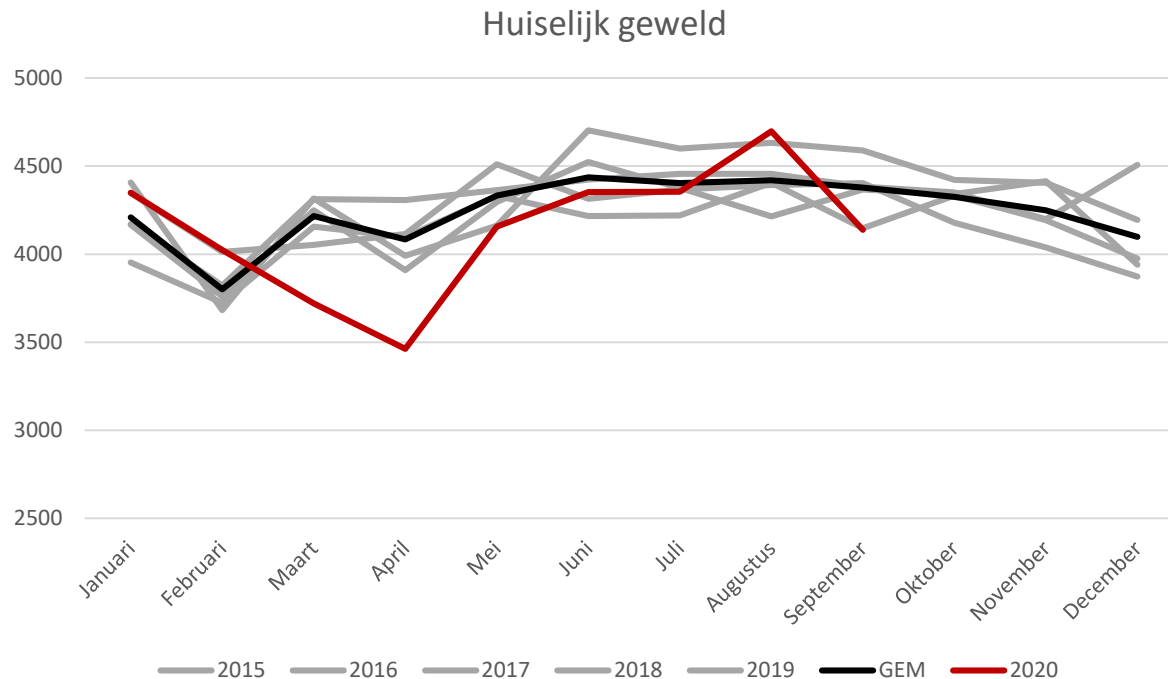
Criminaliteit in België

- Geweld in de publieke ruimte
- Voertuigendiefstal
- Diefstal (bv. zakkenrollerij, handtasroof)
- Inbraak
- **Huiselijk geweld**
- Drugs-gerelateerde misdrijven
- Cybercrime

Huiselijk geweld

Bij huiselijk geweld is er sprake van fysiek, seksueel of psychisch geweld tegenover een partner, kind, of ander familielid

- Op basis van politiecijfers valt op dat er een **daling** was in huiselijk geweld tijdens de lockdown
- Cijfers **stijgen** weer bij de versoepelingen en overschrijden zelfs (gemiddelde) cijfers van eerdere jaren

Huiselijk geweld

Let op 'dark number': Niet-politiële statistieken indiceren dat huiselijk geweld juist **dubbel tot driedubbel toenam** tijdens lockdown in België

Hulplijn 1712 ziet aantal oproepen over huiselijk geweld verdubbelen tijdens coronacrisis

"Bang om in uw kot te blijven?", zo luidt de nieuwe campagne van hulplijn 1712 over huiselijk geweld. Tijdens de coronacrisis zag de hulplijn het aantal oproepen verdubbelen. Dat is meteen ook het hoogste aantal oproepen voor 1712 sinds de oprichting in 2012.

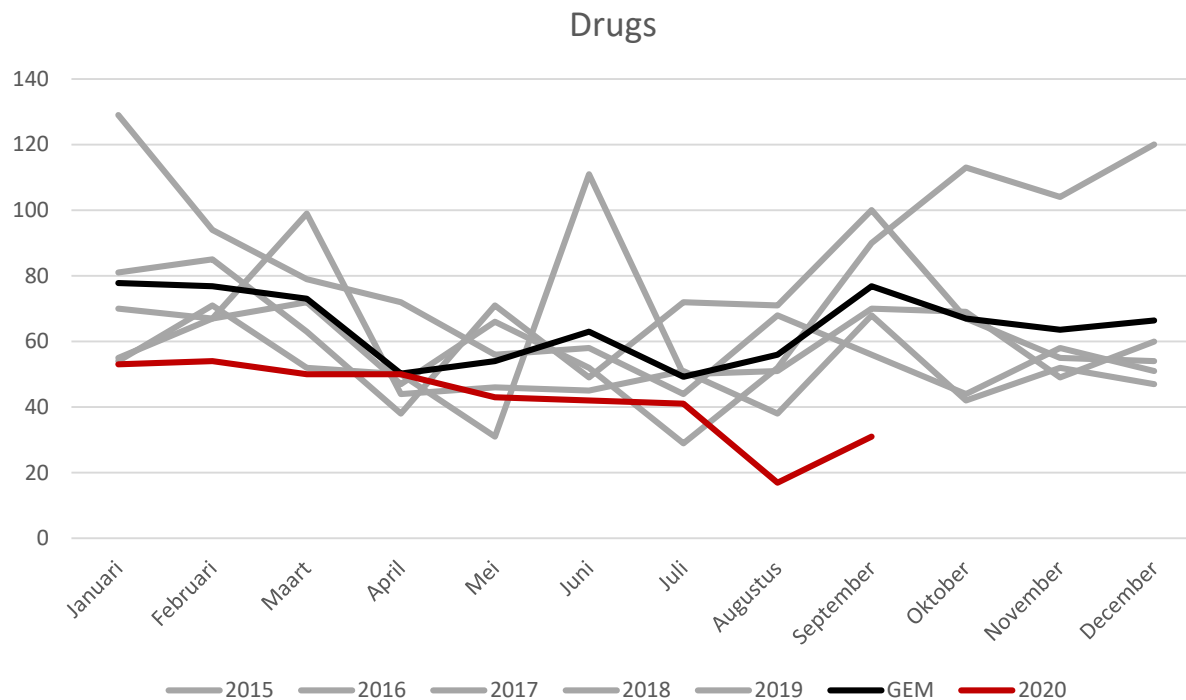
Criminaliteit in België

- Geweld in de publieke ruimte
- Voertuigendiefstal
- Diefstal (bv. zakkenrollerij, handtasroof)
- Inbraak
- Huiselijk geweld
- **Drugs-gerelateerde misdrijven**
- Cybercrime

Drugsgerelateerde misdrijven

Cijfers hebben betrekking tot productie en import/export van synthetische drugs en van cannabis

- Warrig patroon (cf. eerdere jaren)
- **Weinig fluctuaties** in cijfers tijdens lockdown
- Als we cijfers opsplitsen zien we een **stijging** in productie en import/export cannabis en een **daling** mbt synthetische drugs
 - *Vraag en aanbod?* Rapport Sciensano stelt dat cannabisgebruik is **toegenomen** tijdens lockdown

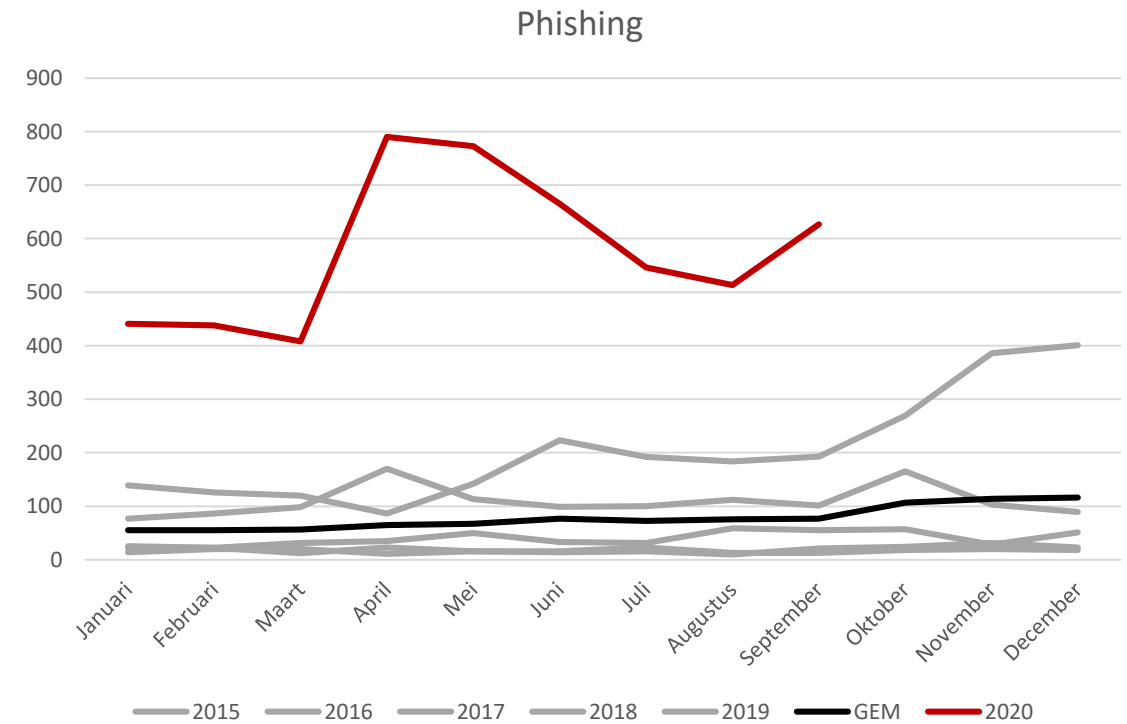
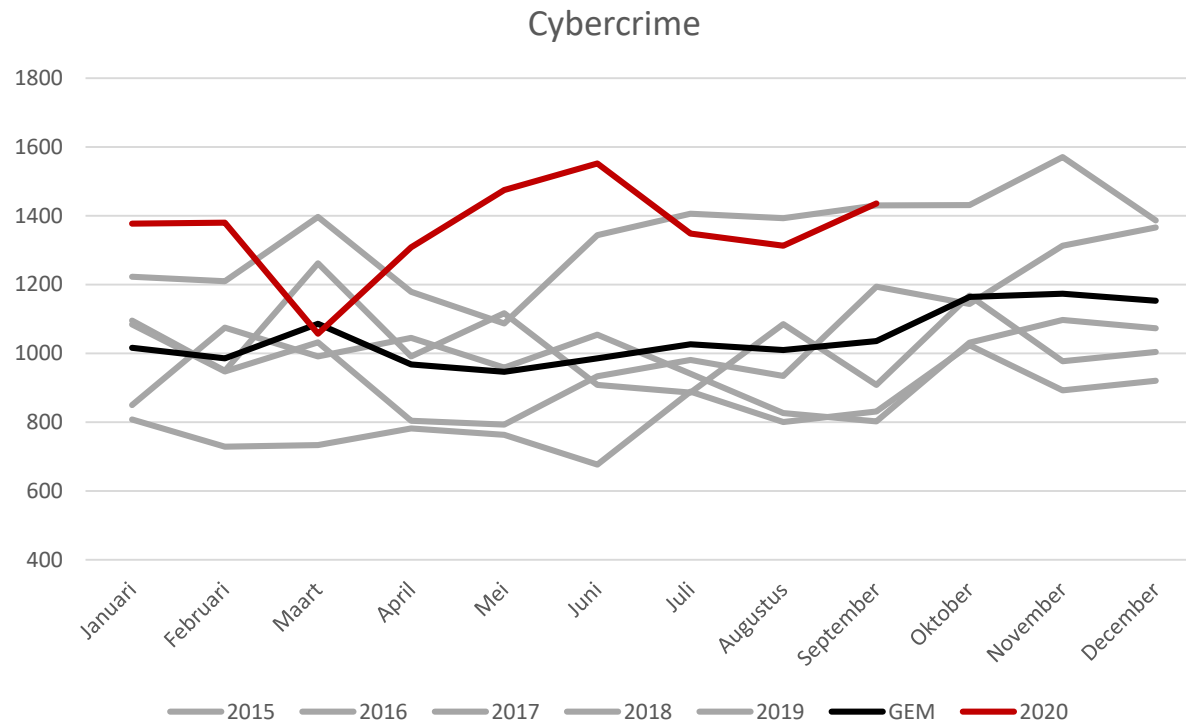
Criminaliteit in België

- Geweld in de publieke ruimte
- Voertuigendiefstal
- Diefstal (bv. zakkenrollerij, handtasroof)
- Inbraak
- Huiselijk geweld
- Drugs-gerelateerde misdrijven
- **Cybercrime**

Cybercrime

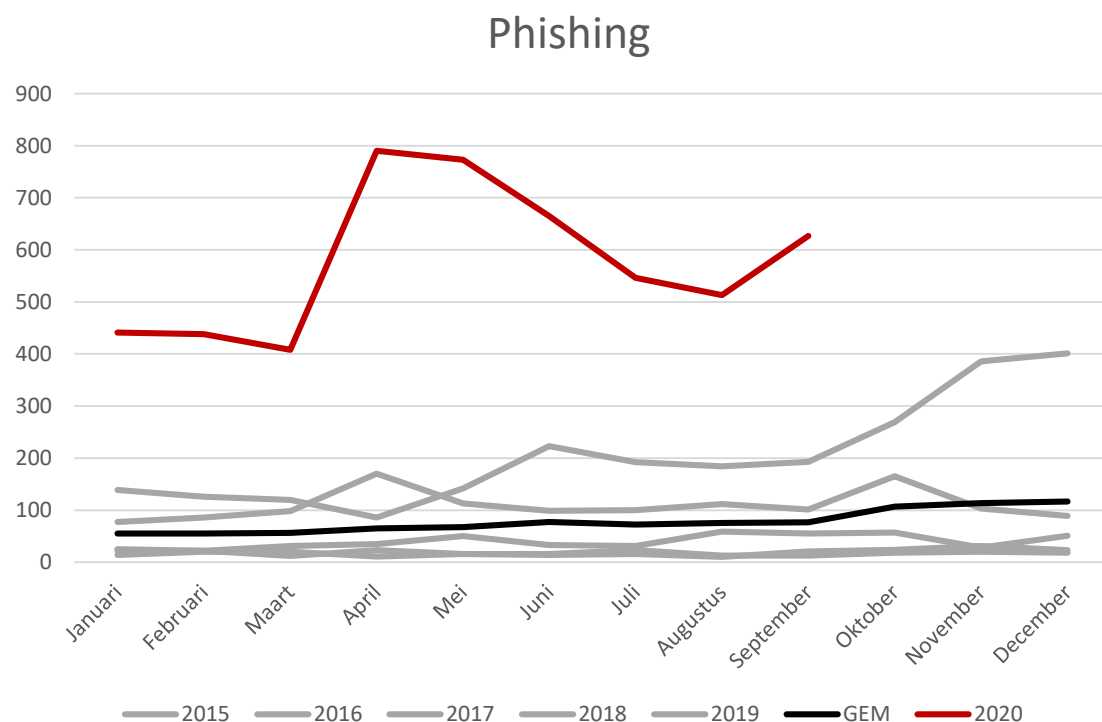
Cybercrime betreft phishing, ransomware, betaalkaartfraude en skimming.

Cybercrime - Phishing

Phishing = online oplichting door middel van lokberichten (e-mail, SMS, social media, ...)

Cybercriminelen zeer succesvol in 2020:

- 1) Meer criminelen: verplaatsing offline → online setting
- 2) Meer potentiële slachtoffers door toegenomen internetgebruik in België
- 3) Inhoud phishing berichten met betrekking tot COVID-19 pandemie

Coronagerelateerde 'crime' in België

In aanvulling op 'traditionele' criminaliteitspatronen bracht de COVID-19 pandemie en de bijbehorende maatregelen een nieuw soort 'crime', namelijk **schending van de coronamaatregelen**

In België werden deze zaken geregistreerd als criminaliteit in de categorie volksgezondheid

- In 2019 werden 817 gevallen geregistreerd
- In 2020 betrof dit **130.612** gevallen
- Criminaliteit **stijgt met 8%**, hoogste in vijf jaar

Enkele discussiepunten

Enkele zaken die in acht moeten worden genomen bij de interpretatie van de resultaten:

- Coronacrisis heeft tevens impact op **politiewerk**: focus op volksgezondheid

- Cijfers van januari t/m september 2020 geven incompleet beeld
- Politiële statistieken geven niet altijd het hele plaatje weer

Conclusie

COVID-19 pandemie heeft criminaliteitscijfers in België door elkaar geschud, met (sterke) dalingen voor diverse criminaliteitstypen (bv. diefstal, inbraak) en (sterke) stijgingen en fluctuaties voor andere criminaliteitstypen (bv. cybercrime, huiselijk geweld)

Conclusie

Resterende cijfers van 2020, cijfers van het huidige jaar en de cijfers van de komende jaren zullen nog duidelijker inzicht bieden in de (langdurige) impact van de pandemie en de lockdown maatregelen op criminaliteit in België

Conclusie

Internationale berichten impliceren dat criminaliteit **terugveert** naar de situatie vóór de pandemie

CRIME

San Francisco crime is starting to look more like it did before the pandemic

Susie Neilson

June 11, 2021 | Updated: June 11, 2021 9:04 p.m.

Scotland Yard taskforce chief fears violence will rise as lockdown lifted

DSI Lee Hill says force anticipating increase in violent crimes from release of 'pent-up aggression'

U.S. | NEW YORK | CRIME

New York Police Department Expects Post-Pandemic Crime Surge

Coronavirus-related restrictions on social gatherings in hard-hit city led to steep drop in arrests

Conclusie

Resterende cijfers van 2020, cijfers van het huidige jaar en de cijfers van de komende jaren zullen nog duidelijker inzicht bieden in de (langdurige) impact van de pandemie en de lockdown maatregelen op criminaliteit in België

To be continued!

Bedankt voor uw aandacht!

Vragen?

**U kunt mij ook altijd contacteren op
janneke.schokkenbroek@ugent.be**